

บันทึก

เรื่อง ความหมายของคำว่า “ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม” ตามพระราชบัญญัติมาตรฐาน
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ได้มีหนังสือ ที่ อก.๐๗๐๑/๑๒๓๕๕ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๒๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า เนื่องด้วยมีผู้เสนอให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมประกาศกำหนดมาตรฐานในเรื่องเกี่ยวกับ ข้าว พริกแห้ง ชিংแห้ง พริกไทย ฯลฯ ซึ่งเป็นผลผลิตทางการเกษตร สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีปัญหาสงสัยว่า ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวข้างต้นจะถือเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมซึ่งจะประกาศกำหนดมาตรฐานตามมาตรา ๑๕^๑ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯ ได้หรือไม่ เพราะกฎหมายดังกล่าวมิได้นิยามคำว่า “ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม” ไว้ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจึงขอให้ตีความคำว่า “ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม” ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯ ให้ด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว ประกอบกับได้ฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (สำนักงานปลัดกระทรวง และสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม) แล้ว เห็นว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ มิได้นิยามคำว่า “ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม” ไว้ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯบัญญัติไว้แต่เพียงว่า “เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรม รัฐมนตรีอาจกำหนดแก้ไขและยกเลิกมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใดๆ ตามข้อเสนอของคณะกรรมการได้” ด้วยเหตุนี้การพิจารณาความหมายของคำว่า “ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม” จึงต้องถือตามความหมายที่เข้าใจกันตามธรรมดา และโดยที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดความหมายของคำว่า “ผลิต” หมายความว่า “ผลออก, ดอกผล, งอกแล้ว, เผล็ดออก” คำว่า “ภัณฑ์” หมายความว่า “สิ่งของ, เครื่องใช้” และคำว่า “อุตสาหกรรม” หมายความว่า “การทำสิ่งของเพื่อให้เป็นสินค้า” ดังนั้น เมื่อนำเอาคำทั้งสามคำมารวมกันเป็นคำว่า “ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม” จึงเข้าใจความหมายได้ว่า คำว่า “ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม” ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯ หมายถึง สิ่งของที่มีการทำขึ้นเพื่อให้เป็นสินค้า และเรื่องคล้ายกับเรื่องนี้ได้เคยมีคำพิพากษากฎีกา ที่ ๙๓๙/๒๕๐๘^๒ วินิจฉัย

^๑ มาตรา ๑๕ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรม รัฐมนตรีอาจกำหนดแก้ไข และยกเลิกมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใดๆ ตามข้อเสนอของคณะกรรมการได้

การกำหนด แก้ไข และยกเลิกมาตรฐานตามวรรคหนึ่งให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^๒ คำพิพากษากฎีกาที่ ๙๓๙/๒๕๐๘ ศาลฎีกาเห็นว่า คำว่า “อุตสาหกรรม” ตามประมวล

เป็นบรรทัดฐานไว้แล้ว

สำหรับปัญหาที่ว่า การประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกี่ยวกับผลิตผลทางการเกษตร เช่น ข้าว พริกแห้ง ชিংแห้ง พริกไทย ฯลฯ จะกระทำได้หรือไม่ นั้น มีความเห็นว่า โดยสภาพแล้ว ข้าว พริก ชিং พริกไทย ย่อมเป็นผลิตผลทางการเกษตร และตามข้อหาหรือของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมก็ระบุไว้ชัดแล้วว่า “ซึ่งเป็นผลิตผลทางการเกษตร” คำว่า ผลิตผลทางการเกษตร ย่อมมีความหมายว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอันเนื่องจากการเกษตร ยังมีได้มีการกระทำให้ผลิตผลทางเกษตรนั้นเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอย่างอื่น

อนึ่ง ถ้าพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอุตสาหกรรมตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ แล้ว จะเห็นได้ว่า ตามข้อ ๒๗^๓ ได้กำหนดให้กระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการอุตสาหกรรม การมาตรฐานเกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรม และทรัพยากรธรณี และในข้อ ๒๘^๔ ได้แบ่งส่วนราชการในกระทรวงอุตสาหกรรมให้มีสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเป็นส่วนหนึ่งของกระทรวงอุตสาหกรรม จึงเห็นได้ชัดว่าอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอุตสาหกรรมนั้นมิได้มีความเกี่ยวข้องกับผลิตผลทางการเกษตร ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) จึงเห็นว่า ข้าว พริกแห้ง ชিংแห้ง พริกไทย ซึ่งเป็น

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๕ (๑) ตอนท้ายนี้ หมายถึงกิจการที่มีการประดิษฐ์สิ่งของขึ้นเพื่อให้เป็นสินค้า ดังที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้คำนิยามไว้ว่า อุตสาหกรรม น.การทำสิ่งของเพื่อให้เป็นสินค้า ตามข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ร้องซื้อเชื้อกระดาษจากบริษัทอุดม จำกัด ผู้ล้มละลายเพื่อเอามาพิมพ์เป็นหนังสือสำหรับจำหน่ายเป็นสินค้า การซื้อกระดาษเพื่อเอามาจัดการประดิษฐ์เป็นหนังสือขึ้น เพื่อให้เป็นสินค้า เช่นนี้ เป็นการที่ได้ทำเพื่ออุตสาหกรรมของฝ่ายลูกหนี้ คือ ผู้ร้องต้องตามความที่บัญญัติยกเว้นไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๕ (๑) นั้นแล้ว

ข้อโต้แย้งของผู้ร้องที่ว่าผู้ร้องมิใช่เป็นเจ้าของสินค้าที่ผู้ร้องประดิษฐ์ขึ้นเพราะผู้ร้องไม่ได้ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อขายเอากำไรเป็นของผู้ร้องเองต่อไป หากแต่ผู้อื่นเป็นเจ้าของผู้ร้องได้รับเพียงผลประโยชน์อันเป็นค่าจ้างแรงงานเท่านั้น ย่อมนำเอาข้อยกเว้นกำหนดอายุความ ๒ ปี ตามมาตรา ๑๖๕ (๑) ตอนท้ายมาใช้ปรับแก้คดีนี้ไม่ได้ขึ้น ฟังไม่ขึ้น โดยศาลฎีกาเห็นว่าผู้ประกอบการไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ประดิษฐ์สิ่งของขึ้นจำหน่ายเป็นของตนเอง เพียงแต่รับจ้างเขาประดิษฐ์สิ่งของให้เป็นสินค้าขึ้นก็เป็นการที่ได้ประกอบอุตสาหกรรมของตนแล้ว

^๓ ข้อ ๒๗ กระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการอุตสาหกรรม การมาตรฐานเกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรม และทรัพยากรธรณี

^๔ ข้อ ๒๘ กระทรวงอุตสาหกรรมมีส่วนราชการดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมทรัพยากรธรณี
- (๔) กรมโรงงานอุตสาหกรรม
- (๕) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
- (๖) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ผลิตผลทางการเกษตรตามที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือมานั้น ยังไม่เป็น
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เว้นแต่จะได้มีผู้นำผลิตผลทางการเกษตรดังกล่าวไปใช้เป็นวัตถุดิบในการ
ประกอบอุตสาหกรรมเพื่อผลิตให้เป็นสินค้าในรูปอื่นซึ่งต้องมีกรรมวิธีในการผลิตอีกชั้นหนึ่ง จึง
จะถือว่าผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นใหม่นั้นเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๒๕